

Handläggare
Henrik Nerlund
Telefon: 0850829767**Till**
Stadsbyggnadskontoret

Vassen 3 m.fl. (Hässelbyverket), förslag till detaljplan, 2017-09452

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet avstyrker förslag till detaljplan i föreliggande form.

Ärendet

Föreliggande ärende innebär att Hässelbyverket avvecklas och att kraftanläggningstomten med kringliggande skyddsområden ger plats för 1 500 nya bostäder, förskolor, platser för lokaler och nya gator. Området föreslås en kraftig exploatering i såväl tidigare ianspråktagna områden som i orörda skogsområden med en skala från fyra till 20 våningar. Bebyggelsen uppförs i såväl kvartersform som lameller och punkthus längs den brant lutande topografin mot Mälaren.

Hässelbyverket driftsattes 1959 som värmeproducent till Stockholms nya västliga ytterstadsdelar. Verket ritades av arkitekt Sture Frölén i en rationell arkitektur avspeglar verksamheten. Huvuddelen av anläggningen föreslås rivas, inklusive de båda 145 meter höga skorstenarna som också fungerar som signatur för stadsdelen. I planförslaget föreslås kontorshuset bevaras samt delar av produktionsanläggningen och den av stadsträdgårdsmästare Holger Blom utformade parken. Den utskjutande kajen, som vilar på pontoner från landstigningen i Normandie 1944, föreslås ligga kvar och bebyggas. Norr om verket minner Hässelby begravningsplats, invigd 1928, om stadsdelens tid som egen kommun (inkorporerad i Stockholms stad 1949). Landskapsbehandlingen på begravningsplatsen är inspirerad av Skogskyrkogården och ritades av arkitekt Knut Nordenskjöld.

Skönhetsrådet motsätter sig inte att ersätta Hässelbyverket med en ny stadsdel, men anser att det presenterade förslaget är mycket problematiskt och kräver en genomgående omarbetning utifrån följande fyra skäl.

1. **Minska exploateringen.** Förslaget utgår inte utifrån förutsättningarna på platsen utan från den förutbestämda siffran 1 500 nya bostäder. I såväl modell som i de medföljande handlingarna är det tydligt att detta är en överexploatering av monumentala mått. Detta medför trånga gårdar, mörka lägenheter, insyn och minimala ytor för förskolor. Trots det mycket goda läget invid vattnet medför detta att boendemiljön riskerar att bli torftig och oattraktiv. I ytterstaden bör dessutom fristående förskolebyggnader vara norm.
2. **Låt högdelarna utgå.** De omotiverade högdelarna ger området ett disparat intryck som vare sig markerar viktiga platser eller förstärker kopplingen mellan Hässelby Strand och Hässelby Villastad. I den redan täta kvartersbebyggelsen föreslås exempelvis ett höghus i 20 våningar, två i tolv våningar, två i elva våningar, och två i tio våningar. Som jämförelsen är normalskalan i Hässelby Strand fyra våningar och i Hässelby Villastad en och en halv våning.
3. **Respektera kyrkogården och skogen.** Kyrkogården och skogen längs med Griftegårdsgränd behandlas brutalt i förslaget. Rådet anser att stor försiktighet ska råda i kyrkogårdens närhet för att inte störa lugnet på den välgestaltade begravningsplatsen. Skogen har höga naturvärden och bör i största möjliga mån bevaras. Rådet ser det som uteslutet att lägga flerfamiljshus längs Griftegårdsgränd.
4. **Förklara platsens historia och särart.** Bevarandefrågorna kräver en mer genomgripande utredning. I förslaget bevaras vissa fragment som var för sig har mindre värde än om de går att se som en helhet. Exempelvis är kontorsbyggnaden värdefull att spara om dess relation till produktionen kan avläsas. I förslaget går denna koppling förlorad. Skorstenarnas värde som stadsdelssymbol ska inte heller förloras. I en sådan utredning bör den framtida användningen av bevarade byggnader också undersökas så att kulturmiljö och funktion följer varandra.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

10535 Stockholm
Telefon 0850829767
Växel 08-50829000
henrik.nerlund@stockholm.se
stockholm.se/skonhetsradet

En ny stadsdel i kraftvärmeanläggningens läge kan bli en mycket attraktiv bostadsmiljö och fungera som inspirerande tillskott i Hässelby Strand om det tar platsens förutsättningar som utgångspunkt. Skönhetsrådet deltar gärna i det kommande arbetet med att omstudera planerna.

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Inga Margareta,Varg	2020-03-03
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2020-03-03